

2.ÜNİTE

(YARGI YETKİSİ VE YARGI DÜZENLERİ)

YARGI YETKİSİ

Yargılama, toplumda bireyler arası ve birey devlet arası sorunların, yargı yöntemleri ile çözümlenmesidir. Günümüzde devletler arası uyuşmazlıklar bile yargı ile çözülmeye başlamıştır. Hak ve hürriyetlerimizin korunmasında temel koşul, hukuk kurallarına uyulmasının BAĞIMSIZ MAHKEMELER’ce denetlemesidir. Anayasamız da 9. maddesinde, yargının bir devlet işlevi olduğunu ve Türk Milleti adına bu yetkiyi bağımsız mahkemelerin kullandığını belirtmiştir.

Yargı Bağımsızlığı

Yargı yetkisi, her türlü baskı ve etkiden uzak bir biçimde yürütülmelidir. Mahkemelerin bağımsızlığı ile yargıçların bağımsızlığı eş anlamlıdır. Anayasa’nın 138.maddesine göre, hâkimler, görevlerinde bağımsızdır; Anayasa’ya, kanuna ve hukuka uygun olması şartıyla, vicdani kanaatlere göre hüküm verirler.

Anayasa’nın 139. maddesince Hâkimlik ve savcılık teminatı şu şekildedir: Hâkimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe altmış beş yaşını bitirinceye kadar emekliye ayırlamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (özetlerde HSYK olarak kısaltılmıştır)

HSYK yargının yasama ve yürütme organlarının etkisinde kalmaması için, kurulmuştur. Bu Kurul, hâkim ve savcılar mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlerini yapar. Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin veya bir hâkimin veya savcının kadrosunun kaldırılması veya mahkemenin yargı çevresinin değiştirilmesi gibi tekliflerini karara bağlar. HSYK, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar, yirmi iki asil ve on iki yedek üyeden oluşur; üç daire halinde çalışır. Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir. Kurulun, dört asil üyesi, nitelikleri kanunda belirtilen; yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Cumhurbaşkanınca, üç asil ve üç yedek üyesi Yargıtay üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca, iki asil ve iki yedek üyesi Danıştay üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca, bir asil ve bir yedek üyesi Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulunca kendi üyeleri arasından, yedi asil ve dört yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından adli yargı hâkim ve savcılarınca, üç asil ve iki yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcılar arasından idari yargı hâkim ve savcılarınca, dört yıl için seçilir. Süresi biten üye yeniden seçilebilir. Kurulun, Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asil üyeleri, görevler süresince; kanunda belirlenenler dışında başka bir görev alamaz, kurul tarafından başka göreve atanamaz veya seçilemezler. Kurulun yönetimi ve temsili Kurul Başkanına (Adalet Bakanına) aittir. Ancak Bakan, dairelerin çalışmalarına katılamaz. Kurul, kendi üyeleri arasından daire başkanlarını ve daire başkanlarından birini de başkanvekili olarak seçer. Başkan, yetkilerinden bir kısmını vekiline devredebilir. Hâkim ve savcılarının görevini; kanun, tüzük, yönetmeliklere ve hâkimler için idari nitelikteki genelgelere uygun olarak yapıp yapmadıklarının denetimi; görevden dolayı veya görev sırasında suç işleyip işlemedikleri, hal ve eylemlerinin görev gereksinimlerine uyup uymadığının araştırılması ve gerektiğinde haklarında inceleme, soruşturma yapılması, ilgili dairenin teklifi ve HSYK Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır. Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışında kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz. 159. maddede yapılan değişiklikle Kurula bağlı Genel Sekreterlik kurulması kabul edilmiştir. Amaç, Kurulun Adalet Bakanlığı bünyesinden ayrılarak görevini daha bağımsız sürdürmesidir.

Mahkemelerin Kuruluşu ve Yargı Düzenleri

Anayasa’nın 142. maddesine göre, mahkemelerin kuruluş, görev ve yetkileri yasalarla düzenlenir. Fakat Yüksek mahkemelerin kuruluşunun direk Anayasayla düzenlenmiş olması birden çok yargı düzeni oluşmasını sağlamıştır.

Doktrinde yargı çeşidi veya yargı kolu olarak adlandırılan yargı düzeni, nitelikleri bakımından bütün teşkil eden uyuşmazlıkların, ayrı bir yargılama usulüne tabi tutulması ile ifade der. Böylece bu uyuşmazlıklar bir yargı kolunda toplanır ve onlara o yargı çeşidine özgü yargılama kuralları uygulanır.

Yüksek mahkemelerden yola çıkarak olursak YARGI KOLU kavramı: “kararları aynı yüksek mahkemede temyiz edilen mahkemelerin oluşturduğu düzen” olarak da tanımlanabilir. YÜKSEK MAHKEME ise, alt dereceli mahkemelerin kararlarını denetleyen mahkemedir, Temyiz denilen bu denetim yolu, yargı da kararlar arası uyum ve birlikteliği sağlar. Yüksek mahkeme, kararlarına karşı başka mahkemeye başvurulamayan mahkemedir. Bir yargıda, alt mahkemeler olmadan sadece yüksek mahkeme kurulması da mümkündür. Nitekim askeri idari yargıda sadece Askeri Yüksek İdare Mahkemesi vardır.

Anayasa’da; anayasa yargısı, adli yargı, idari yargı, askeri adli ve askeri idari yargı olmak üzere başlıca beş yargı düzeni vardır. Bu merciler arasında görev ve hüküm uyuşmazlığı çıktığında ise uyuşmazlığı çözmek için Uyuşmazlık Mahkemesi kurulmuştur.

ANAYASA YARGISI - ANAYASA MAHKEMESİ

Anayasa yargısının amacı kanunların anayasaya uygunluğunu denetlemektir. Ülkemizde bu görevi, Anayasa Mahkemesi yapar. Bu görevin yanı sıra aşağıda değinilecek olan diğer yetkilere de sahiptir.

Anayasa Mahkemesi on yedi üyeden kurulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi; iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak bu seçimde, her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. Yine salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama

yapılır; üçüncü oylamada en fazla oy alan aday üye seçilmiş olur.

Cumhurbaşkanı; üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay, bir üyeyi Askeri Yargıtay, bir üyeyi Askeri Yüksek İdare Mahkemesi genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukukçu olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer.

Anayasa Mahkemesi'ne üye seçilebilmek için, kırkbeş yaşın doldurulmuş olması kaydıyla; yükseköğretim kurumları öğretim üyelerinin profesör veya doçent unvanını kazanmış, avukatların en az yirmi yıl fiilen avukatlık yapmış, üst kademe yöneticilerinin yükseköğrenim görmüş ve en az yirmi yıl kamu hizmetinde fiilen çalışmış, birinci sınıf hâkim ve savcılarının adaylık dâhil en az yirmi yıl çalışmış olması şarttır.

Anayasa Mahkemesi üyeleri on iki yıl için seçilirler. Kimse iki defa Anayasa Mahkemesi üyesi seçilemez. Altmış beş yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar. Zorunlu emeklilik yaşından önce görev süresi dolanların başka bir görevde çalışmaları ve özlük işleri kanunla düzenlenir.

Anayasa Mahkemesi üyeliği, bir üyenin hâkimlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçla hüküm giymesi halinde kendiliğinden; görevini sağlık nedeniyle yerine getiremeyeceğinin anlaşılması halinde de Anayasa Mahkemesi üye tamsayısı salt çoğunluğu kararı ile sona erer.

Anayasa Mahkemesi'nin Görevleri

İptal Davası

Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğü' nün Anayasa'ya şekil ve esas bakımından uygunluğunu denetler. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler.

Ancak sıkıyönetim ve savaş gibi olağanüstü hallerde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesi'nde dava açılmaz. Burada belirtilmesi gereken şeyler vardır. Bu hüküm hukuk devleti ilkesine açıkça aykırıdır. Ayrıca bu dönemlerde TBMM tarafından çıkarılan kanunlara karşı yargı yolu açıktır; Bakanlar Kurulunun çıkardığı kanun hükmünde kararnamelere yargı yolunu kapamak, kuvvetler ayrılığı ilkesiyle de bağdaşmaz. Yürütmeye böyle bir üstünlük tanınmasını gerektirecek Anayasal bir esas da mevcut değildir.

Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açma hakkı, Cumhurbaşkanına, iktidar ve ana muhalefet partisi meclis grupları ile TBMM üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir. İktidarda birden fazla siyasi parti varsa, bu partilerin dava açma hakkını en fazla üyeye sahip olan parti kullanır.

İtiraz Yolu

Görölmekte olan herhangi bir davada, mahkeme uygulanacak olan kanun veya kanun hükmünde kararname hükmünü Anayasa'ya aykırı bulursa ya da taraflardan birinin olası anayasaya aykırılık itirazını ciddi bulursa, Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilir. Anayasa Mahkemesi işin kendisine gelişinden başlamak üzere *beş ay içinde* kararını açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme, davayı yürürlükteki kanun hükümlerince sonuçlandırır.

Yüce Divan

Anayasa Mahkemesi, Cumhurbaşkanını, Bakanlar Kurulu üyelerini, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcı vekilini, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyelerini görevler ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan adıyla yargılar. Ayrıca, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ile Jandarma Genel Komutanı da görevle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanır. Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabilir. Genel Kurulun yeniden inceleme sonucunda verdiği karar *kesindir*.

Milletvekilliğinin Düşmesine ve Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılmasına Yapılan İtirazlar

Anayasa Mahkemesi, milletvekilliğinin düşmesine ve yasama dokunulmazlığının kalkmasına ilişkin TBMM kararlarına karşı yapılan itirazları sonuçlandırır. Anayasa'nın 85. maddesine göre: Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine 84. maddenin birinci, üçüncü veya dördüncü fıkralarına göre karar verilmişse, Meclis Genel Kurulunun karar alındığı tarihten başlayarak yedi gün içinde ilgili milletvekili veya bir diğer milletvekili, kararın, Anayasa'ya, kanuna veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilir. İptal istemini on beş gün içerisinde kesin karara bağlanır.

Parti Kapatma Davaları ve Mali Denetimi

Siyasal partilerin kapatılmalarına ilişkin davalar ile partilerin gelir ve giderlerinin yasalara uygunluğunun denetimi de Anayasa Mahkemesi'nce yapılır.

Bireysel Başvuru

1982 Anayasası'nda yapılan değişiklik, Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru imkânı getirdi. Buna göre: Herkes, Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki haklardan birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilir. Başvurmak için olağan kanun yollarının tükenmiş olması şarttır. Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurmadan önce tüketilmesi gereken bir son iç hukuk yolu olarak düzenlenen bireysel başvuru, henüz yasal düzenleme yapılmadığı için uygulanamamaktadır.

ADLİ YARGI - YARGITAY

Adli yargı ceza davalarının ve kişiler arasında çıkan hukuki uyuşmazlıkların çözen genel yargı düzenidir. Bu yargının yüksek mahkemesi Yargıtay'dır.

Anayasa'nın 154.maddesine göre Yargıtay, adliye mahkemelerinde verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve

hükümlerin son inceleme yeridir.

Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hâkim ve cumhuriyet savcılar ile bu meslekten sayılanlar arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir.

Adli yargı düzeni içindeki mahkemeler hukuk ve ceza mahkemeleri olarak ikiye ayrılmaktadır. 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 4.maddesine göre hukuk mahkemeleri, sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri ile özel kanunlarla kurulan diğer hukuk mahkemeleridir. Asliye ticaret mahkemeleri, iş mahkemeleri, kadastro mahkemeleri, aile mahkemeleri bu tür mahkemelere örnektir. Kanun'un 8.maddesine göre ise ceza mahkemeleri, sulh ceza, asliye ceza ve ağır ceza mahkemeleri ile özel kanunlarla kurulan diğer ceza mahkemeleridir.

5235 sayılı Kanunla Yargıtay'ın ağır iş yükünü hafiflesin, davalardan daha çabuk sonuç alınsın diye bölge adliye mahkemeleri kurulmuştur. Bu mahkemelerinin ana görevi, adli yargı ilk derece mahkemelerince verilen, kesin olmayan hüküm ve kararlara karşı yapılan başvuruları karara bağlamaktır.

Bölge adliye mahkemeleri, hukuk ve ceza dairelerinden oluşur. Her bölge adliye mahkemesinde en az üç hukuk ve en az iki ceza dairesi bulunur. Gerekli hâller de dairelerin sayısı, Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca artırılıp azaltılabilir.

İDARİ YARGI - DANIŞTAY

Yürütme ve idarenin hukuka aykırı işlemlerini iptal etmek; bu işlem ve eylemlerden zarar görenlerin zararlarının tazmin etmekle görevli yargı düzeni idari yargıdır. İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemeleri olarak bu yargı mercilerinin yüksek mahkemesi Danıştay'dır.

Danıştay, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı hükümlerin son inceleme merciidir.

ASKERİ ADLİ YARGI - ASKERİ YARGITAY

Anayasa'nın 145. maddesine göre: Askeri yargı, askeri mahkemeler ve disiplin mahkemelerince yürütülür. Askerler tarafından işlenen askeri suçları ve bunların asker kişiler aleyhine ya da askerlik hizmet ve görevleri aleyhine sonuçlar doğurduğu suçlara ait davaları konu alır. Ama devlet güvenliği, anayasal düzen ve bu düzenin işleyişine karşı işlenen suçlara ait davalar ise her koşulda adliye mahkemelerinde görülür.

Savaş hali haricinde asker olmayanlar askeri mahkemelerde yargılanamaz. Askeri mahkemelerin savaş halinde hangi suç ve kişiler açısından yetkili olduğu: gerektiğinde bu mahkemelerde adli yargı hâkim ve savcılarının görevlendirilmesi kanunla düzenlenmiştir.

2010 Anayasa değişikliği ile askeri mahkemelerin asker olmayan kişileri sadece savaş halinde yargılayabileceği düzenlendi. 2010 tarihli bir başka değişiklikle, devlet güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davaların adliye mahkemelerinde görülmesi hükme bağlandı. Bu suretle asker kişilerin sivil mahkemelerde yargılanması da sağlandı.

Askeri yargı mercilerinin işleyişi, askeri hâkimlerin özlük işleri, bağlı buldukları komutanlıkla ilişkileri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

Askeri Yargıtay, askeri mahkemelerden verilen karar ve hükümlerin son inceleme yeridir. Askeri Yargıtay üyeleri birinci sınıf askeri hâkimler arasından Askeri Yargıtay Genel Kurulu'nun üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla her boş yer için göstereceği üçer aday içinden Cumhurbaşkanınca seçilir.

ASKERİ İDARİ YARGI - ASKERİ YÜKSEK İDARE MAHKEMESİ

Bu yargı kolunda uyuşmazlıkları çözümleyen merci Askeri Yüksek İdare Mahkemesidir. Aynı zamanda YARGITAY ve DANIŞTAY gibi bir Yüksek Mahkemedir. Askeri hizmete ilişkin ve askerleri ilgilendiren idari işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıklar bu mahkeme de çözümlenir.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlemlerden doğan uyuşmazlıkların denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesidir. Askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker olması şartını aramaz.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin askeri hâkim sınıfından olan üyeleri Mahkemenin birinci sınıf hâkimler arasından her boş yer için göstereceği üç adaydan; hâkim sınıfından olmayan üyeleri ise yasada belirtilen subaylar arasından Genelkurmay Başkanınca her boş yer için gösterilen üç aday arasından Cumhurbaşkanınca seçilir.

SAYIŞTAY

Sayıştay, genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetler, sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlar. Sayıştay aslında bir yargı mercii değildir ancak verdiği hizmetin yapısı ve çalışma şeklinin yargıya yakınlığı nedeniyle yargı bölümü içerisinde ele alınır. Kanun'da da Sayıştay hesap mahkemesi olarak belirtilmiştir. Anayasa'nın 160.maddesine göre: Sayıştay, merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetler, sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlar. Sayıştay'ın kesin hükümleri hakkında ilgili kişi yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteyebilir. Bu kararlar dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamaz. Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyuşmazlıklarda Danıştay kararları esas alınır. Mahalli idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması da Sayıştay yapar.

Kamusal kaynakların yasaya uygun ve verimli kullanılmasında Sayıştay denetimi önemli yer tutar. Sayıştay denetimi, kamu yöneticileri bakımından ise herhangi bir usulsüzlük iddiasına karşı sigorta niteliğindedir. Çünkü Sayıştay'ın uygun bulunduğu mali işlemde dolayı, kamu yöneticisine herhangi sorumluluk yüklemek mümkün olmayacaktır.

Sayıştay'ın sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlaması; bir başka anlatımla sorumluların mali sorumluluğunu tespit etmesi, yargılamaya esas rapor hazırlanması, yargılama ve temyiz olmak üzere üç aşamadan geçerek gerçekleşmektedir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

Yukarıda görüldüğü gibi, ülkemizde birden çok yargı düzeni (yargı kolu) mevcuttur. Bu kollarının görevlerini düzenleyen yasalar, mahkemeler arasında görev uyuşmazlığı çıkmasını önleyememektedir. Bazı davalarda ayrı yargı düzenindeki mahkemeler, uyuşmazlığın kendileri tarafından çözülebileceğine; bazen de uyuşmazlığın kendi görev alanlarına girmediğine karar vermektedir. Bu gibi durumlarda uyuşmazlığı karara bağlamak için, Uyuşmazlık Mahkemesi kurulmuştur. Anayasa'nın 158.maddesine göre: Uyuşmazlık Mahkemesi adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkilidir.

Anayasa Mahkemesi ile diğer mahkemeler arasında görev uyuşmazlığı çıkması esasen mümkün değildir. Çünkü Anayasa Mahkemesi'nin görevleri Anayasa'da sayılmıştır. Ancak yine de diğer mahkemelerle Anayasa Mahkemesi arasında bir görev uyuşmazlığı çıkarsa, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.

Hukuk ve ceza olarak 2 bölüme ayrılan Uyuşmazlık Mahkemesi bir Başkan ile on iki asıl, on iki yedek üyeden kurulur. Hukuk uyuşmazlıkları Hukuk, ceza uyuşmazlıkları Ceza bölümünde çözülür. Her bölüm, bir Başkan ve altı asıl üyeden kurulur. Birlikte toplanan Hukuk ve Ceza Bölümleri, Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunu teşkil ederler.

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı, Anayasa Mahkemesi'nce kendi asıl ve yedek üyeleri arasından seçilir. Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümüne, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ile Danıştay Genel Kurulunca kendi daire başkan ve üyeleri arasından; Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Genel Kurulunca da askerî hâkim sınıfından olan daire başkan ve üyeleri arasından ikişer asıl, ikişer yedek üye seçilir. Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümüne, Yargıtay Ceza Genel Kurulu ile Askerî Yargıtay Genel Kurulunca kendi daire başkan ve üyeleri arasından üçer asıl, üçer yedek üye seçilir.